

Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Utopie en biotechnologie

1 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van begrippen 'homo faber' en 'politikon zóion', waaruit het verschil blijkt 2
- een toepassing van deze begrippen op het citaat 2

voorbeeld van een goed antwoord:

- De 'homo faber' is een bewerker en maker van dingen, iemand die de natuur beheerst en verbetert 1
- De 'politikon zóion' is de samen met anderen en in een gemeenschap handelende persoon, zodat sociale vraagstukken hierbij een grotere rol spelen dan bij de 'homo faber' 1
- In de tekst van Safranski wordt gesproken van selectie en genetisch modelleren. Dit verwijst naar de 'homo faber' die de uiterlijke natuur en in dit geval de menselijke natuur beheerst en verbetert. Tegelijkertijd is er ook sprake van de 'politikon zóion'; Safranski schetst een mogelijke nieuwe klassenmaatschappij die ongetwijfeld tot veranderingen leidt in de verhoudingen tussen mensen 2

2 maximumscore 4

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- de drie door Bacon genoemde doelen 3
- voorbeelden uit de hedendaagse samenleving van technische verworvenheden waarmee genoemde doelen bereikt kunnen worden 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- De doelen die Bacon wil bereiken zijn gezondheid, macht en rijkdom 3
- Er zijn vele voorbeelden te vinden in onze samenleving, zoals operatietechnieken om de gezondheid te vergroten, de wapenindustrie om macht te vestigen en de commerciële media om de rijkdom te vergroten 1

3 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een antwoord op de vraag of de ontwikkeling in tekst 1 utopisch of dystopisch genoemd wordt 0
- een argumentatie en een verwijzing naar het citaat 1
- een criterium dat zinvol gebruikt kan worden om te onderscheiden tussen een utopie en dystopie 1
- een argumentatie waarom dat criterium zinvol gebruikt kan worden 1

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er is in tekst 1 sprake van een dystopische ontwikkeling • In het citaat van Silver is sprake van bedrijven die reclame maken voor hoogwaardige zaadcellen en zodoende handelen in menselijke eigenschappen om winst te maken • Het criterium wat volgens mij zinvol gebruikt kan worden: je mag geen geld verdienen aan het manipuleren van de menselijke natuur door het verhandelen van eigenschappen. • Het criterium wat ik gebruik is dus een (Kantiaanse) morele norm, en geldt voor mij altijd: je mag de menselijke natuur of manipulatie daarvan nooit als middel gebruiken om geld te verdienen 	<p>0</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i> <i>Een tegengesteld antwoord – mits juist beargumenteerd en gebruikmakend van een relevant criterium – kan ook worden goed gerekend.</i></p>	
4	<p>maximumscore 3</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het onderscheid van More tussen echte en onechte behoeften • van beide soorten behoeften een voorbeeld • een uitleg waaruit blijkt dat het onderscheid tussen echte en onechte behoeften een verklaring kan geven voor het teniet doen van geluk 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • More maakt een onderscheid tussen echte behoeftes waarvan het vervullen de mens gelukkig maakt en de onechte behoeftes die weliswaar ook oneindig zijn, maar waarvan de vervulling niet gelukkig maakt • Een voorbeeld van een echte behoefte is vrijheid, het verlangen het eigen leven naar eigen inzicht te ontwikkelen en zo het geluk te vergroten. De behoefte aan imago-goederen, zoals merkkleding, of automerken kan onecht genoemd worden, omdat dit geen blijvend geluk geeft • In een technische utopie is het vervullen van deze onechte behoeftes realiseerbaar, zonder dat het geluk nu toeneemt. Het kan het geluk zelfs verminderen, bijvoorbeeld wanneer mensen alleen werken om te consumeren en niet toekomen aan zelfontplooiing 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
5	<p>maximumscore 3</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het utilisme met toelichting • een redenering vanuit het utilisme gebaseerd op twee argumenten, waaruit blijkt dat ook een andere conclusie mogelijk is 	<p>1</p> <p>2</p>

Vraag	Antwoord	Scores
	<p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rietdijk rechtvaardigt zijn standpunt met een utilistische redenering. Door wat hij voorstelt, zal het totale geluk (als doel) toenemen. Maar er is ook een andere conclusie mogelijk, want (twee van de volgende argumenten) 1 • Het is denkbaar dat een wereld waarin alleen de 'goede' genen kans van slagen hebben, het vermogen om geluk te ervaren afneemt. 1 • Bovendien zijn de gevolgen niet goed te overzien 1 • Ten derde is vooralsnog niet duidelijk hoe en door wie bepaald wordt wat 'goede genen' zijn. 1 • Ten slotte is er geen garantie dat het geluk daadwerkelijk toeneemt; geluk hangt van veel meer factoren af 1 <p><i>Opmerking</i> <i>Per juist argument 1 scorepunt toekennen met een maximum van 2 (en met een totaalscore voor de hele vraag van 3).</i></p>	
6	maximumscore 3	
	<p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg van de spanning tussen de maakbaarheid van de samenleving en een onveranderbare menselijke natuur 1 • de redenering waarom deze spanning volgens Fukuyama niet langer bestaat 1 • de mogelijkheden van de genetica die Rietdijk schetst 1 <p>voorbeeld van een goed antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het idee van een onveranderbare menselijke natuur kan grenzen stellen aan wat maakbaar is of aan wat te veranderen is. Uit een onveranderbare menselijke natuur met haar fundamentele behoeftigheid en verlangens kunnen noties met betrekking tot goed en kwaad voortvloeien en daarmee ook bepaalde waarden en grondrechten. 1 • Volgens Fukuyama bestaat deze spanning door de huidige biotechnologie niet langer. Dit omdat met de biotechnologie voor het eerst de mogelijkheid bestaat de van oudsher onveranderbare natuur van de mensen daadwerkelijk te veranderen. 1 • Rietdijk heeft het expliciet over een genetische verbetering van de wereldbevolking, waaruit blijkt dat hij enerzijds een impliciet criterium gebruikt om vast te kunnen stellen wat beter of slechter is voor de mens en anderzijds de menselijke natuur als veranderbaar beschouwt 1 	

Vraag	Antwoord	Scores
7	maximumscore 3	
	Een goed antwoord bevat de volgende elementen:	
	• een voorbeeld waarmee je vanuit de opvatting van Aristoteles over de menselijke natuur tegen de ontwikkelingen in de genetica kunt pleiten	2
	• een uitleg waarom je op basis van dit voorbeeld tegen de ontwikkelingen in de genetica kunt pleiten	1
	voorbeeld van een goed antwoord:	
	• Ook minder begaafden streven naar geluk en realisering van mogelijkheden, zij het op een andere manier. In de genetica daarentegen worden van buitenaf normen opgelegd over wat een menswaardig leven is of zou kunnen zijn	1
	• Het behoort volgens Aristoteles tot de menselijke natuur om te verlangen naar geluk en dat kun je niet veranderen.	1
	• Volgens bijvoorbeeld Fukuyama houdt Aristoteles zich in zijn (complexe en genuanceerde) visie vast aan de diversiteit van natuurlijke en menselijke doeleinden en lijkt hij daarmee ook recht te willen doen aan verschillen, bijvoorbeeld ook aan minder begaafden	1